

ΜΟΥΣΕΙΟ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ ΣΟΥΤΖΟΥ
ΕΘΝΙΚΗ ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗ - ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΝΑΥΠΛΙΟΥ
“ΘΕΜΑΤΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΝΕΞΑΡΤΗΣΙΑ ΤΟΥ 1821”

ΛΕΥΚΩΜΑ 167 ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΩΝ

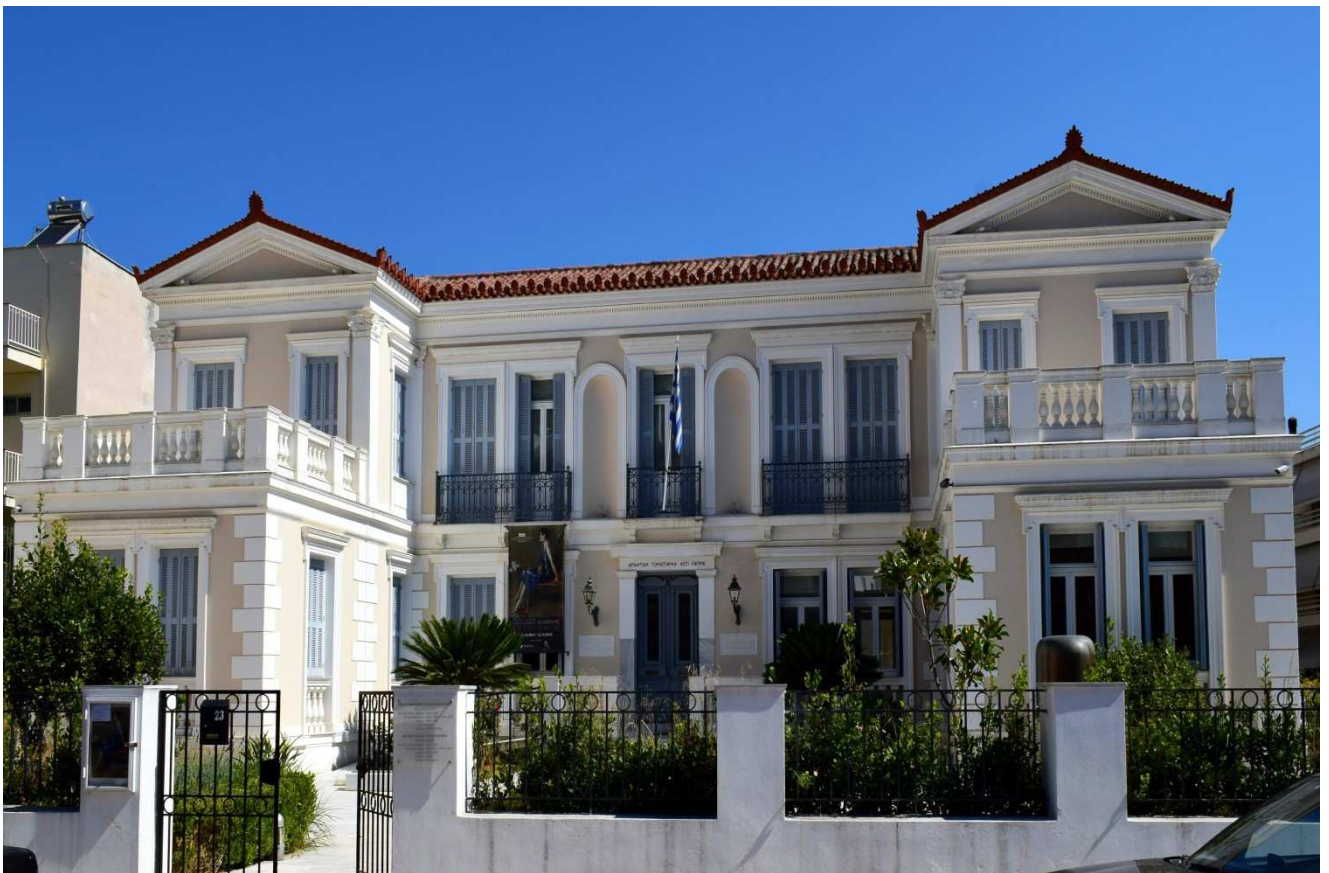

Σειρά: Αρχαιολογικοί Χώροι και Μουσεία
Βιβλίο 34

Πάνος Χαρ. Μανιατόπουλος
Ιδιωτική Έκδοση – 2020

Οι φωτογραφίες του βιβλίου διατίθενται ελεύθερα για όποιον θέλει να τις κατεβάσει!

ΜΟΥΣΕΙΟ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ ΣΟΥΤΖΟΥ
ΕΘΝΙΚΗ ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗ - ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΝΑΥΠΛΙΟΥ
“ΘΕΜΑΤΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΝΕΞΑΡΤΗΣΙΑ ΤΟΥ 1821”

ΕΘΝΙΚΗ ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗ - ΜΟΥΣΕΙΟ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ ΣΟΥΤΖΟΥ
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΝΑΥΠΛΙΟΥ
NATIONAL GALLERY - ALEXANDROS SOUTZOS MUSEUM
NAFPLION ANNEX

1821

ΜΟΡΦΕΣ & ΘΕΜΑΤΑ
ΤΟΥ ΑΓΩΝΑ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ
ΑΝΕΞΑΡΤΗΣΙΑΣ

1821, FIGURES & THEMES
FROM THE GREEK WAR
OF INDEPENDENCE

ΧΟΡΗΓΟΣ: ΚΟΙΝΩΦΕΛΕΣ ΙΔΡΥΜΑ «ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ Σ. ΩΝΑΣΗΣ»
SPONSOR: ALEXANDER S. ONASSIS PUBLIC BENEFIT FOUNDATION

42. Θεόδωρος Βρυζάκης (1819-1878)

Κόρη με στολή της Αττικής

Λάδι σε μουσαμά

Εθνική Πινακοθήκη και Μουσείο Αλεξάνδρου Σούτζου
Συλλογή Ιδρύματος Ευριπίδη Κουτλίδη

Αρ. έργου 760

Theodoros Vryzakis (1819-1878)

Young woman in Attica dress

Oil on canvas

National Gallery and Alexandros Soutzos Museum
Collection of the Euripidis Koutlidis Foundation

Inv. no. 760

36. Άγνωστος (μέσα 19ου αιώνα)
Κατά πρότυπο του Peter von Hess
(1792-1871)

Η υποδοχή του βασιλιά Όθωνα της
Ελλάδας στην Αθήνα (λεπτ.)

Λάδι σε μουσαμά
Εθνική Πινακοθήκη και Μουσείο Αλεξάνδρου Σούτζου
Συλλογή Ιδρύματος Ευριπίδη Κουτλίδη
Αρ. έργου 1060

Unknown (mid-19th century)
After Peter von Hess (1792-1871)

The welcome of King Otto of Greece to
Athens (detail)

Oil on canvas
National Gallery and Alexandros Soutzos Museum
Collection of the Euripidis Koutlidis Foundation
Inv. no. 1060

**38. Claude-Felix-Théodore [Garuell d']
Aligny (1798-1871)**

Χορός ελληνίδων στο Ολυμπείο, 1850

Λάδι σε μουσαμά

Δάνειο διαρκείας του Μουσείου της Πόλεως
των Αθηνών

Αρ. έργου 107

**Claude-Felix-Théodore [Garuell d']
Aligny (1798-1871)**

Dance of greek women at the Olympieum,
1850

Oil on canvas

On permanent loan from the Museum of the City
of Athens

Inv. no. 107

35. Άγνωστος (μέσα 19ου αιώνα)

**Κατά πρότυπο του Michel Philibert Genod
(1795-1862)**

Ο όρκος του νεαρού πολεμιστή

Λάδι σε μουσαμά

Εθνική Πινακοθήκη και Μουσείο Αλεξάνδρου Σούτζου
Αρ. έργου 6937

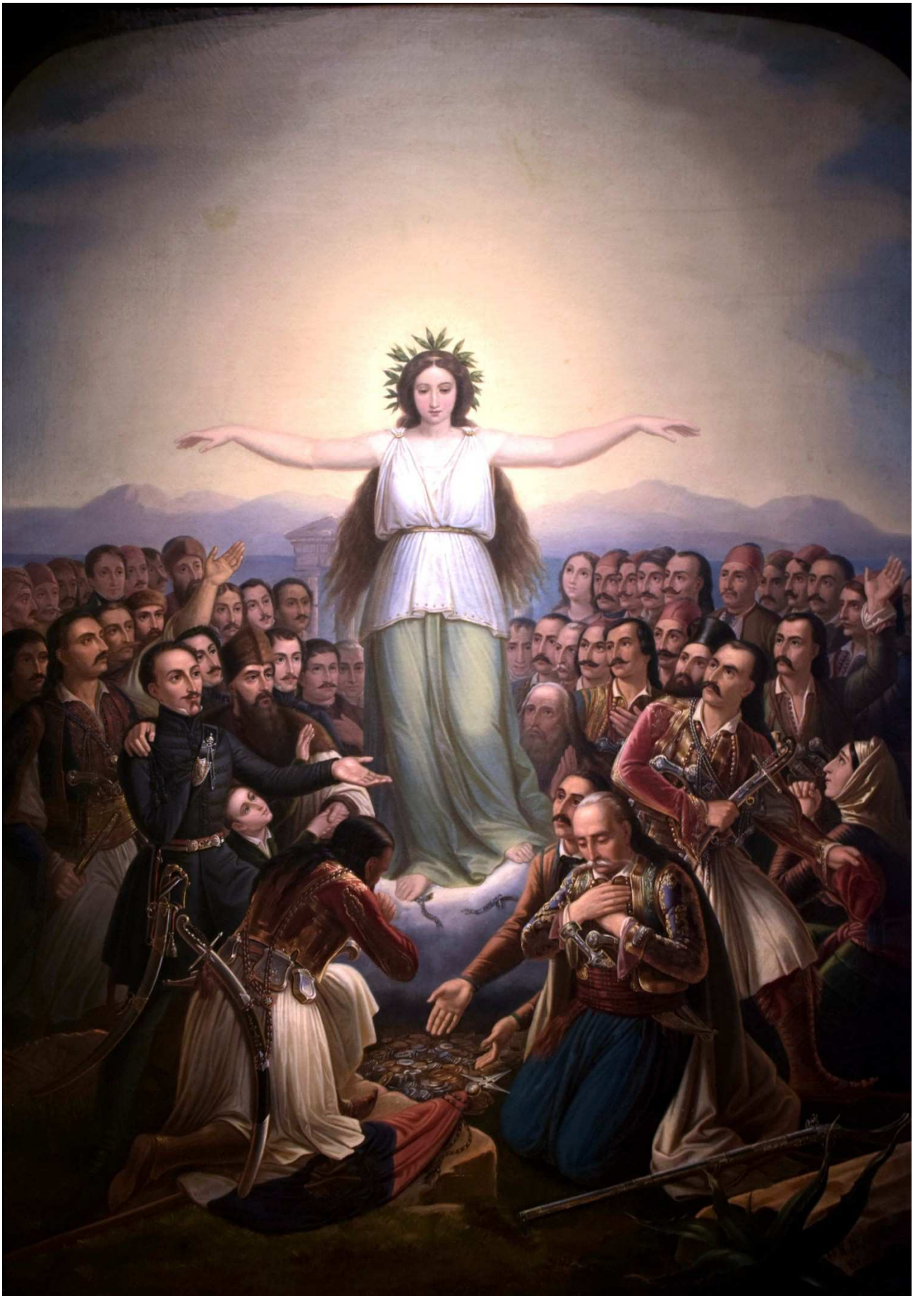
Unknown (mid-19th century)

**After Michel Philibert Genod
(1795-1862)**

The oath of the young fighter

Oil on canvas

National Gallery and Alexandros Soutzos Museum
Inv. no. 6937

Θεόδωρος Βρυζάκης (1819-1878)

Υπέρ Πατρίδος το Παν

Λάδι σε μουσαμά

Εθνική Πινακοθήκη και Μουσείο Αλεξάνδρου Σούτζου

Δωρεά Πανεπιστημίου

Αρ. έργου 643

Theodoros Vryzakis (1819-1878)

All for one 's country

Oil on canvas

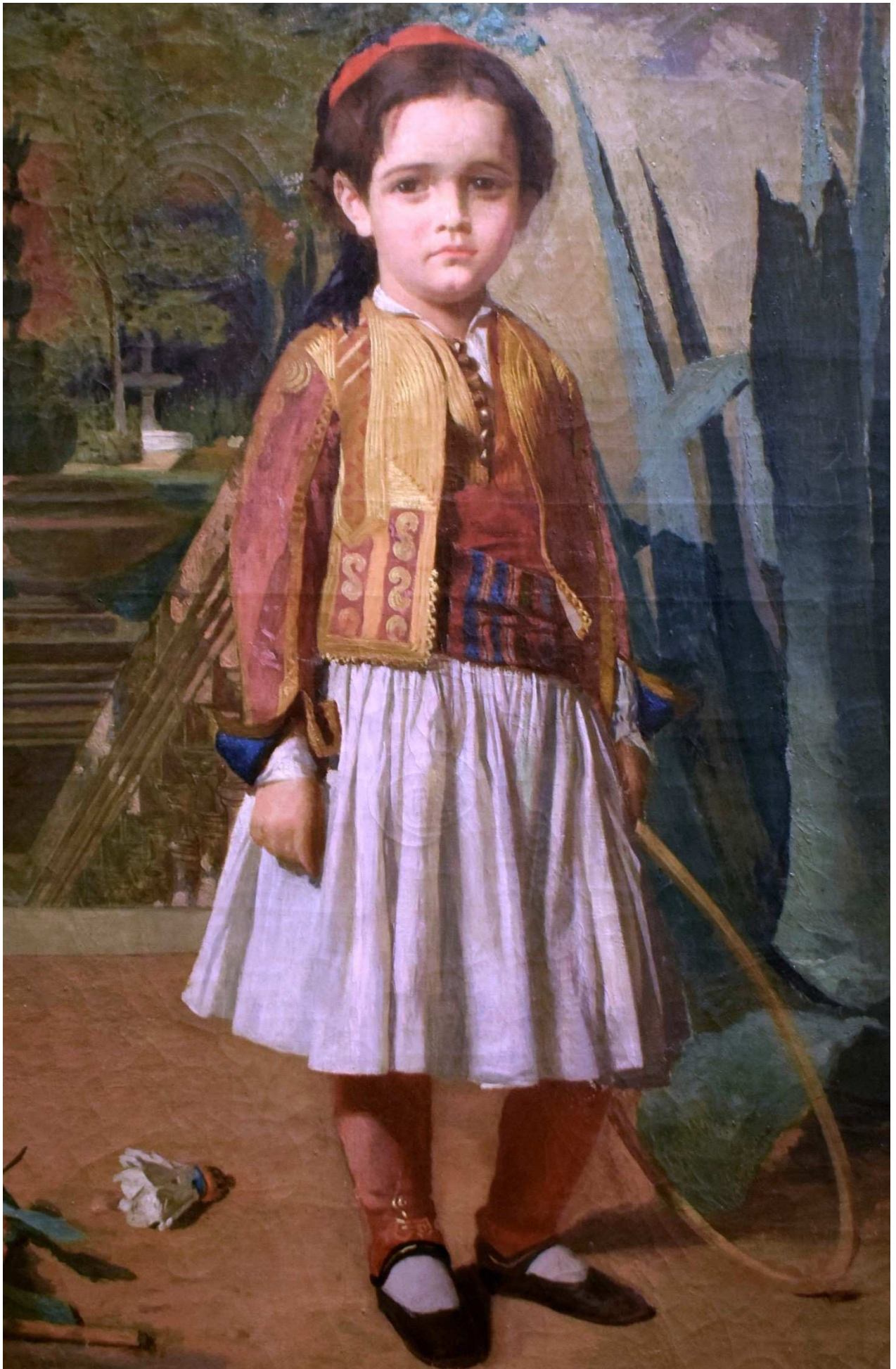
National Gallery and Alexandros Soutzos Museum

Donated by the University

Inv. no 643

Α. ΕΙΔΙΑΖ
Ν. ΕΙΔΙΑΖ

41. Νικόλαος Ξυδιάς (1826-1909)

Ο γιος του καλλιτέχνη, 1870

Λάδι σε μουσαμά

Εθνική Πινακοθήκη και Μουσείο Αλεξάνδρου Σούτζου
Συλλογή Ιδρύματος Ευριπίδη Κουτλίδη

Αρ. έργου 330

Nicolaos Xydias (1826-1909)

The artist's son, 1870

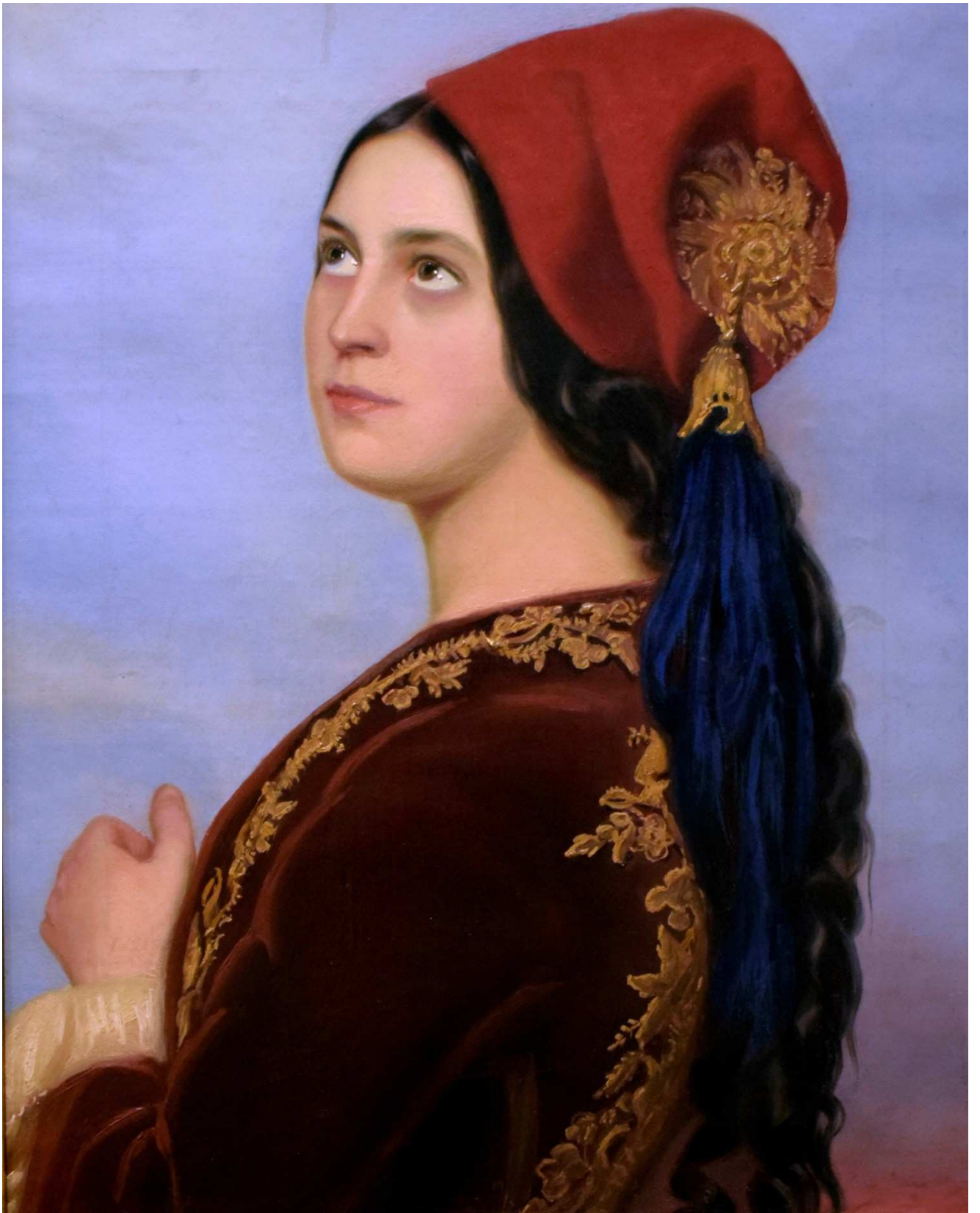
Oil on canvas

National Gallery and Alexandros Soutzos Museum
Collection of the Euripidis Koutlidis Foundation

Inv. no. 330

Θεόδωρος Βρυζάκης (1819-1878)

Ελληνίδα

Λάδι σε μουσαμά

Εθνική Πινακοθήκη και Μουσείο Αλεξάνδρου Σούτζου
Δωρεά του Πανεπιστημίου Αθηνών

Αρ. έργου 1137

Theodoros Vryzakis (1819-1878)

Greek woman

Oil on canvas

National Gallery and Alexandros Soutzos Museum
Donation of the University of Athens

Inv. no. 1137

Μετά την Ανεξαρτησία. Η νέα Ελλάδα

Μετά την ίδρυση του ελεύθερου ελληνικού κράτους η τέχνη, εκπληρώνοντας τον πρωτογενή ρόλο της να επιδρά ως μορφοποιητική δύναμη της κοινωνίας, έρχεται να επενδύσει ιδεολογικά την αγωνία της μετεπαναστατικής κοινωνίας να βρει σημεία αναφοράς της, να αυτοπροσδιορισθεί. Η εικόνα του κράτους απείχε από του να μπορεί να ταυτισθεί με τις περιγραφές των χρονικών των περιηγητών ή τις εγκωμιαστικές απεικονίσεις των φιλελλήνων ζωγράφων. Η ανικανότητα των κυβερνήσεων να αντιμετωπίσουν τα εσωτερικά προβλήματα της χώρας, οι έριδες των αντιμαχόμενων ομάδων για πολιτική επιβολή, η αδυναμία ανάπτυξης της οικονομίας ώστε να επιτευχθεί βελτίωση του βιοτικού επιπέδου, η ανασφάλεια που επικρατούσε προκαλούσαν έντονη απογοήτευση στους Έλληνες και καθιστούσαν επιτακτική την ανάγκη τόνωσης του ηθικού και της εθνικής υπερηφάνειας με στροφή προς το ένδοξο ιστορικό παρελθόν. Η απεικόνιση σκηνών από τον αγώνα της Ανεξαρτησίας αναδεικνυε τις αρετές του γένους, η προβολή του ελληνικού χώρου με τους αρχαίους ερειπιώνες και η επιστροφή στις προγονικές ηθικές αξίες και αρχές, εξυπηρετούσαν την επάνοδο στα ελληνικά ιδεώδη και συγχρόνως καλλιεργούσαν τις προϋποθέσεις για την ανάπτυξη του μεγαλοϊδεατισμού που θα έπαιρνε περισσότερο συγκεκριμένη μορφή στις επόμενες γενιές. Έτσι έργα τόσο ελλήνων όσο και ξένων καλλιτεχνών, στα οποία τονίζεται η σχέση των νεοελλήνων με τους αρχαίους, προβάλλεται το ηρωικό μεγαλείο και η αυτοθυσία, αρετές που διασώθηκαν δια μέσου των αιώνων, εξυμνείται η ελληνική λεβεντιά σε μορφές που χαρακτηρίζονται για τη λιτή και κλασική ομορφιά τους, βρίσκουν ανταπόκριση στον λαό που αυτή την εποχή αισθάνεται την ανάγκη διαρκούς επιβεβαίωσης της πολιτισμικής του συνέχειας και τη εθνικής του ταυτότητας. Σκηνές καθημερινότητας που διαδραματίζονται ανάμεσα σε αρχαία ερείπια, παιδιά ντυμένα με στολή τσολιά, που γίνεται πλέον εθνικό σύμβολο, η απόδοση τιμής και ευγνωμοσύνης σε όσους προσέφεραν για την ελευθερία, είναι θέματα που με την ιδεολογική τους φόρτιση ικανοποιούν τις ανάγκες έκφρασης της ελληνικής κοινωνίας.

53. Βάσος Φαληρέας (1905-1979)

Πετρόμπεης Μαυρομιχάλης

Ορείχαλκος

Εθνική Πινακοθήκη και Μουσείο Αλεξάνδρου Σούτζου

Vassos Falireas (1905-1979)

Petrombeis Mavromichalis

Bronze

National Gallery and Alexandros Soutzos Museum

31. Διονύσιος Τσόκος (1820-1862)

Γέρος αγωνιστής παίζει λύρα, 1858

Λάδι σε μουσαμά

Εθνική Πινακοθήκη και Μουσείο Αλεξάνδρου Σούτζου
Συλλογή Ιδρύματος Ευριπίδη Κουτλίδη

Αρ. έργου 814

Dionysios Tsokos (1820-1862)

Old fighter playing the lyre, 1858

Oil on canvas

National Gallery and Alexandros Soutzos Museum
Collection of the Euripidis Koutlidis Foundation

Inv. no. 814

26. Θεόδωρος Βρυζάκης (1819-1878)

Παραμυθία, 1847

Λάδι σε μουσαμά

Εθνική Πινακοθήκη και Μουσείο Αλεξάνδρου Σούτζου

Δωρεά του Πανεπιστημίου Αθηνών

Αρ. έργου 893

Theodoros Vryzakis (1819-1878)

Solace, 1847

Oil on canvas

National Gallery and Alexandros Soutzos Museum

Donation of the University of Athens

Inv. no. 893

33. Διονύσιος Τσόκος (1820-1862)
Κατά πρότυπο του Lorenzo Gavagnin
(1809-1887)

Η φυγή από την Πάτρα

Λάδι σε μουσαμά

Εθνική Πινακοθήκη και Μουσείο Αλεξάνδρου Σούτζου
Συλλογή Ιδρύματος Ευριπίδη Κουτλίδη

Αρ. έργου 799

Dionysios Tsokos (1820-1862)
After Lorenzo Gavagnin (1809-1887)

The flight from Patras

Oil on canvas

National Gallery and Alexandros Soutzos Museum
Collection of the Euripidis Koutlidis Foundation

Inv. no. 799

34. Άγνωστος (μέσα 19ου αιώνα)
Κατά πρότυπο του Peter von Hess
(1792-1871)

Έλληνες χωρικοί στην παραλία

Λάδι σε μουσαμά

Εθνική Πινακοθήκη και Μουσείο Αλεξάνδρου Σούτζου
Συλλογή Ιδρύματος Ευριπίδη Κουτλίδη

Αρ. έργου 804

Unknown (mid-19th century)
After Peter von Hess (1792-1871)

Greek peasants at the seashore

Oil on canvas

National Gallery and Alexandros Soutzos Museum
Collection of the Euripidis Koutlidis Foundation

Inv. no. 804

30. Διονύσιος Τσόκος (1820-1862)

Ο αποχαιρετισμός του καπετάνιου

Λάδι σε μουσαμά

Εθνική Πινακοθήκη και Μουσείο Αλεξάνδρου Σούτζου

Συλλογή Ιδρύματος Ευριπίδη Κουτλίδη

Αρ. έργου 825

Dionysios Tsokos (1820-1862)

The captain's farewell

Oil on canvas

National Gallery and Alexandros Soutzos Museum

Collection of the Euripidis Koutlidis Foundation

Inv. no. 825

ΔΙΟΝ ΤΣΟΚΟΣ

29. Διονύσιος Τσόκος (1820-1862)

Γέρος τσοπάνος, 1858

Λάδι σε ξύλο

Εθνική Πινακοθήκη και Μουσείο Αλεξάνδρου Σούτζου
Συλλογή Ιδρύματος Ευριπίδη Κουτλίδη

Αρ. έργου 748

Dionysios Tsokos (1820-1862)

Old shepherd, 1858

Oil on wood

National Gallery and Alexandros Soutzos Museum
Collection of the Euripidis Koutlidis Foundation

Inv. no. 748

ΑΙΟΝ ΤΥΦΟΚΟΣ

Napa St. Jovani
En Zante.
— 1849 —

28. Διονύσιος Τσόκος (1820-1862)

Μικρός οδηγεί τυφλό, 1849

Λάδι σε μουσαμά

Εθνική Πινακοθήκη και Μουσείο Αλεξάνδρου Σούτζου
Συλλογή Ιδρύματος Ευριπίδη Κουτλίδη

Αρ. έργου 750

Dionysios Tsokos (1820-1862)

Little boy guides a blind man, 1849

Oil on canvas

National Gallery and Alexandros Soutzos Museum
Collection of the Euripidis Koutlidis Foundation

Inv. no. 750

27. Θεόδωρος Βρυζάκης (1819-1878)

Ο ανάπηρος του Αγώνα, [1850]

Λάδι σε μουσαμά

Εθνική Πινακοθήκη και Μουσείο Αλεξάνδρου Σούτζου
Δωρεά του Πανεπιστημίου Αθηνών

Αρ. έργου 731

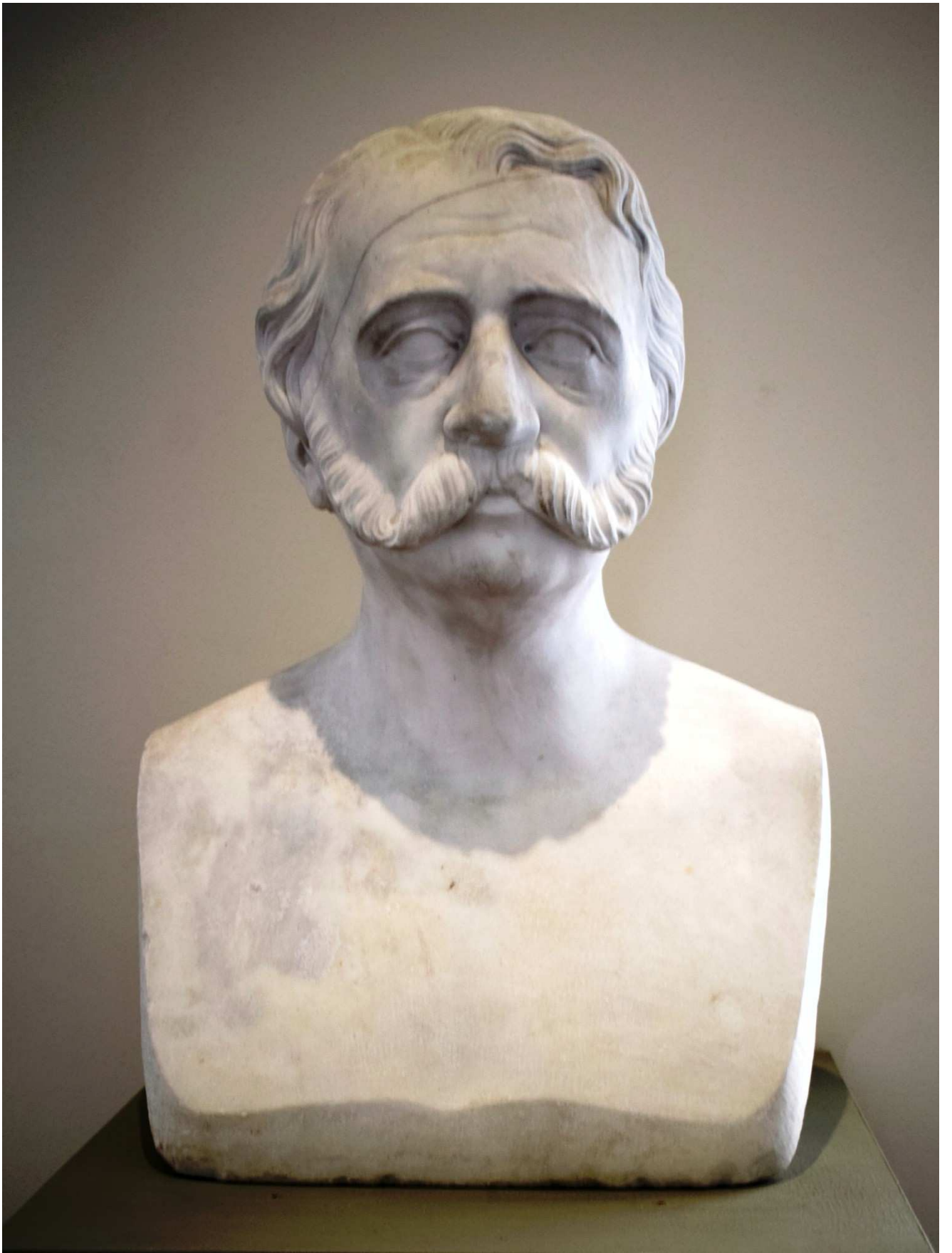
Theodoros Vryzakis (1819-1878)

**The invalid of the Greek War of
Independence, [1850]**

Oil on canvas

National Gallery and Alexandros Soutzos Museum
Donation of the University of Athens

Inv. no. 731

52.Ιωάννης Κόσσος (1822-1873)

Προτομή Αλεξάνδρου Μαυροκορδάτου

Μάρμαρο

Εθνική Πινακοθήκη και Μουσείο Αλεξάνδρου Σούτζου

Αρ. έργου 1504

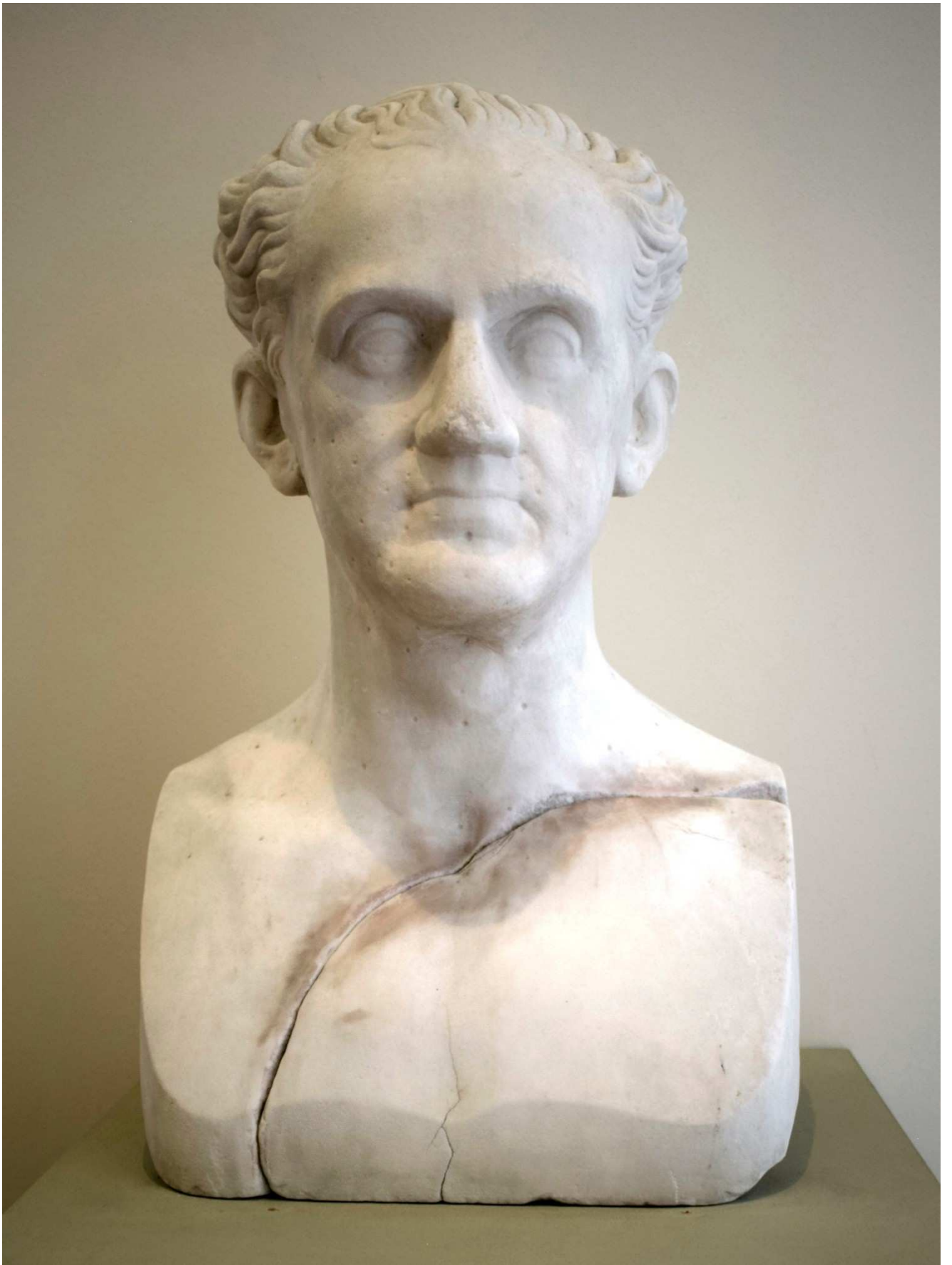
Ioannis Kossos (1822-1873)

**Portrait bust of Alexandros
Mavrokordatos**

Marble

National Gallery and Alexandros Soutzos Museum

Inv. no 1504

Γλυπτική

Οι Έλληνες γλύπτες των πρώτων μετεπαναστατικών χρόνων διαμόρφωσαν την τέχνη τους σύμφωνα με το πνεύμα του κλασικισμού, που έφεραν οι Βαυαροί δάσκαλοι στο νεοσύστατο Σχολείο των Τεχνών και διεύρυναν τις γνώσεις τους μέσα στο ίδιο κλίμα το οποίο επικρατούσε στις Ακαδημίες του εξωτερικού, όπου συνέχισαν τις σπουδές τους. Η κλασικιστική τέχνη υιοθετήθηκε αυτονόητα αφενός γιατί θεωρείτο ως «η εξακολουθήσις της αρχαίας των Ελλήνων», γεγονός που τόνωνε το πθικό των μόλις απελευθερωμένων Ελλήνων και αφετέρου ήταν η καταλληλότερη για να υπηρετήσει την ιδεολογία της εποχής που αποσκοπούσε στην εξιδανίκευση του Αγώνα, προβάλλοντας παράλληλα τους πρωτεργάτες της ελευθερίας ως πρότυπα άξια προς μίμηση. Ο Ιωάννης Κόσσος (1822-1875), από τους πρώτους γλύπτες που αποφοίτησαν από το Σχολείο των Τεχνών, αναδείχθηκε σε εθνικό γλύπτη, επειδή ασχολήθηκε κατεξοχήν με την απεικόνιση των ηρώων της Επανάστασης τόσο με προτομές όσο και με ανδριάντες. Η ίδια κλασικιστική αντίληψη της ιδεαλιστικής απόδοσης των μορφών του Αγώνα επεκράτησε και αργότερα στον 20ό αιώνα στο έργο του Βάσου Φαληρέα (1905-1979) όπως φαίνεται στην απεικόνιση του Πετρόμπεη Μαυρομιχάλη, αλλά και στο πλήθος των μνημείων που φιλοτέχνησε.

51. Ιωάννης Κόσσος (1822-1873)

Προτομή Ιωάννη Καποδίστρια

Μάρμαρο

Εθνική Πινακοθήκη και Μουσείο Αλεξάνδρου Σούτζου
Αρ. έργου 1502

Ioannis Kossos (1822-1873)

Portrait bust of Ioannis Kapodistrias

Marble

National Gallery and Alexandros Soutzos Museum
Inv. no 1502

17. Άγνωστος, Ιταλός; (μέσα 19ου αιώνα)

Ο θάνατος του Μάρκου Μπότσαρη

Λάδι σε μουσαμά

Εθνική Πινακοθήκη και Μουσείο Αλεξάνδρου Σούτζου
Συλλογή Ιδρύματος Ευριπίδη Κουτλίδη

Αρ. έργου 1056

Unknown, Italian? (mid-19th century)

The death of Marcos Botsaris

Oil on canvas

National Gallery and Alexandros Soutzos Museum
Collection of the Euripidis Koutlidis Foundation

Inv. no. 1056

8. Άγνωστος (μέσα 19ου αιώνα)

Ο θάνατος του Μάρκου Μπότσαρη

Λάδι σε μουσαμά

Εθνική Πινακοθήκη και Μουσείο Αλεξάνδρου Σούτζου
Δωρεά Αικατερίνης Ροδοκανάκη

Αρ. έργου 1696

Unknown (mid-19th century)

The death of Marcos Botsaris

Oil on canvas

National Gallery and Alexandros Soutzos Museum
Rodokanaki donation

Inv. no. 1696

Σκηνές του Αγώνα. Μάχες-Ήρωες

Ο Αγώνας για την Ανεξαρτησία, γεγονός υψίστης σημασίας για τη νεοελληνική συνείδηση, τροφοδοτούσε τους Έλληνες όσο διαρκούσε με εμπειρίες και κινητοποιούσε τις λανθάνουσες δυνάμεις του έθνους, ενώ όταν τελείωσε έγινε μνήμη πάνω στην οποία στηρίχθηκε, με τη συμβολή του ρομαντισμού, η ιδεολογία του μετεπαναστατικού κράτους. Ελάχιστοι Έλληνες καλλιτέχνες έζησαν τα γεγονότα, ωστόσο στηριγμένοι σε διηγήσεις καταγραμμένες στα απομνημονεύματα των αγωνιστών ή στην εικονογραφία που ήδη είχε αναπτυχθεί με το κίνημα του Φιλελληνισμού, οδηγήθηκαν σε μια ανεπανάληπτη δημιουργία, επιτυγχάνοντας με τον τρόπο αυτό οι ηρωικές μάχες, το αδάμαστο φρόνημα των ηρώων αγωνιστών, οι θυσίες τους να μην είναι μόνο μία απλή εξιστόρηση, αλλά αφενός μία υπόμνηση του ρόλου που έπαιξαν για την ίδρυση του νεοελληνικού κράτους και αφετέρου η επιβεβαίωση ότι ο λαός αυτός που πολέμησε γενναία για να επιτύχει την ανεξαρτησία του είναι ο ίδιος που από την Αρχαιότητα αγωνίζεται για το ύψιστο αγαθό της Ελευθερίας.

Η ανάγκη για επιβεβαίωση της εθνικής ταυτότητας και της πολιτισμικής συνέχειας θα βρει την έκφρασή της μέσα από την κλασική αισθητική της Δυτικής Ευρώπης και τη ρομαντική διάθεση που αναζητούσε στην Ελλάδα τον χαμένο παράδεισο. Η πίστη ότι οι Έλληνες καλλιτέχνες οφείλουν να διασώσουν την ιστορική μνήμη με έργα που ακολουθούν τις τάσεις της δυτικής τέχνης φαίνεται ξεκάθαρα στις παραινέσεις που απηύθυνε ο πρωθυπουργός Κωλέτης στους ζωγράφους Φίλιππο και Γεώργιο Μαργαρίτη όταν επισκέφθηκε το εργαστήριό τους: «Εργασθείτε διότι η Ελλάς απαιτεί την ιστορικήν πινακοθήκην της. Δεν έχομεν βέβαια την αξίωσιν να πράξωμεν έργα εφάμιλλα των Γάλλων και Ιταλών διότι και τα υλικά μέσα μας είναι ευτελή και εις την αρχήν της ανατροφής μας ευρισκόμεθα. Αλλ' έχομεν προγονικάς αναμνήσεις»

21. Ivan Aivasowsky (1817-1900)

Η πυρπόληση της τουρκικής ναυαρχίδας
από τον Κανάρη, 1881

Λάδι σε μουσαμά

Εθνική Πινακοθήκη και Μουσείο Αλεξάνδρου Σούτζου
Δωρεά Πολυτεχνείου

Αρ. έργου 277

Ivan Aivasowsky (1817-1900)

The burning of the turkish flagship
by Kanaris, 1881

Oil on canvas

National Gallery and Alexandros Soutzos Museum
Donation of the Polytechnic School

Inv. no. 277

Νικόλαος Γύζης (1842-1901)

Μετά την καταστροφή των Ψαρών, π. 1896-1898

Λάδι σε μουσαμά, 41 x 59 εκ.

Εθνική Πινακοθήκη και Μουσείο Αλεξάνδρου Σούτζου

Κληροδότημα Ελένης Α. Χρηστομάνου

Αρ. έργου 4070

Nikolaos Gyzis (1842-1901)

After the Destruction of Psara, ca 1896-1898

Oil on canvas, 41 x 59 cm

National Gallery and Alexandros Soutzos Museum

Hellen Christomanou Bequest

Inv. no 4070

Θεόδωρος Βρυζάκης (1819-1878)

Η θυσία του Καψάλη

Λάδι σε μουσαμά

Εθνική Πινακοθήκη και Μουσείο Αλεξάνδρου Σούτζου

Αρ. έργου 1299

Theodoros Vryzakis (1819-1878)

The sacrifice of Kapsalis

Oil on canvas

National Gallery and Alexandros Soutzos Museum

Inv. no. 1299

Θεόδωρος Βρυζάκης (1819-1878)

Πολεμικό συμβούλιο

Λάδι σε μουσαμά

Εθνική Πινακοθήκη και Μουσείο Αλεξάνδρου Σούτζου
Δωρεά του Πανεπιστημίου Αθηνών

Αρ. έργου 1150

Theodoros Vryzakis (1819-1878)

War council

Oil on canvas

National Gallery and Alexandros Soutzos Museum
Donation of the University of Athens

Inv. no. 1150

3. Θεόδωρος Βρυζάκης (1819-1878)

Μάχη στα Δερβενάκια

Λάδι σε μουσαμά

Εθνική Πινακοθήκη και Μουσείο Αλεξάνδρου Σούτζου
Δωρεά του Πανεπιστημίου Αθηνών

Αρ. έργου 807

Theodoros Vryzakis (1819-1878)

Battle in Dervenakia

Oil on canvas

National Gallery and Alexandros Soutzos Museum
Donation of the University of Athens

Inv. no. 807

11. Νέστορας Βαρβέρης (1867-1954)

**Ο Κολοκοτρώνης κατευθύνεται
προς τη Νεμέα, 1908**

Λάδι σε μουσαμά

Εθνική Πινακοθήκη και Μουσείο Αλεξάνδρου Σούτζου
Συλλογή Ιδρύματος Ευριπίδη Κουτλίδη
Αρ. έργου 434

Nestoras Varveris (1867-1954)

Kolokotronis is heading to Nemea, 1908

Oil on canvas

National Gallery and Alexandros Soutzos Museum
Collection of the Euripidis Koutlidis Foundation
Inv. no. 434

24. Ανδρέας Κριεζής (1813-1877)

Ο ναύαρχος Ανδρέας Μιαούλης, 1842

Λάδι σε μουσαμά

Εθνική Πινακοθήκη και Μουσείο Αλεξάνδρου Σούτζου
Αρ. έργου 1497

Andreas Kriezis (1813-1877)

The admiral Andreas Miaoulis, 1842

Oil on canvas

National Gallery and Alexandros Soutzos Museum
Inv. no. 1497

4. Σπυρίδων Προσαλέντης (1830-1895)

Προσωπογραφία του αγωνιστή
Παναγιώτη Γιατράκου

Λάδι σε μουσαμά

Εθνική Πινακοθήκη και Μουσείο Αλεξάνδρου Σούτζου
Συλλογή Ιδρύματος Ευριπίδη Κουτλίδη

Αρ. έργου 1396

Spyridon Prosalentis (1830-1895)

Portrait of the fighter
Panagiotis Giatrakos

Oil on canvas

National Gallery and Alexandros Soutzos Museum
Collection of the Euripidis Koutlidis Foundation

Inv. no. 1396

25. Ιωάννης Αλταμούρας (1852-1878)

Ναυμαχία Ρίου-Αντιρρίου, 1874

Λάδι σε μουσαμά

Εθνική Πινακοθήκη και Μουσείο Αλεξάνδρου Σούτζου
Συλλογή Ιδρύματος Ευριπίδη Κουτλίδη

Αρ. έργου 213

Ioannis Altamouras (1852-1878)

Naval battle of Rion-Antirion, 1874

Oil on canvas

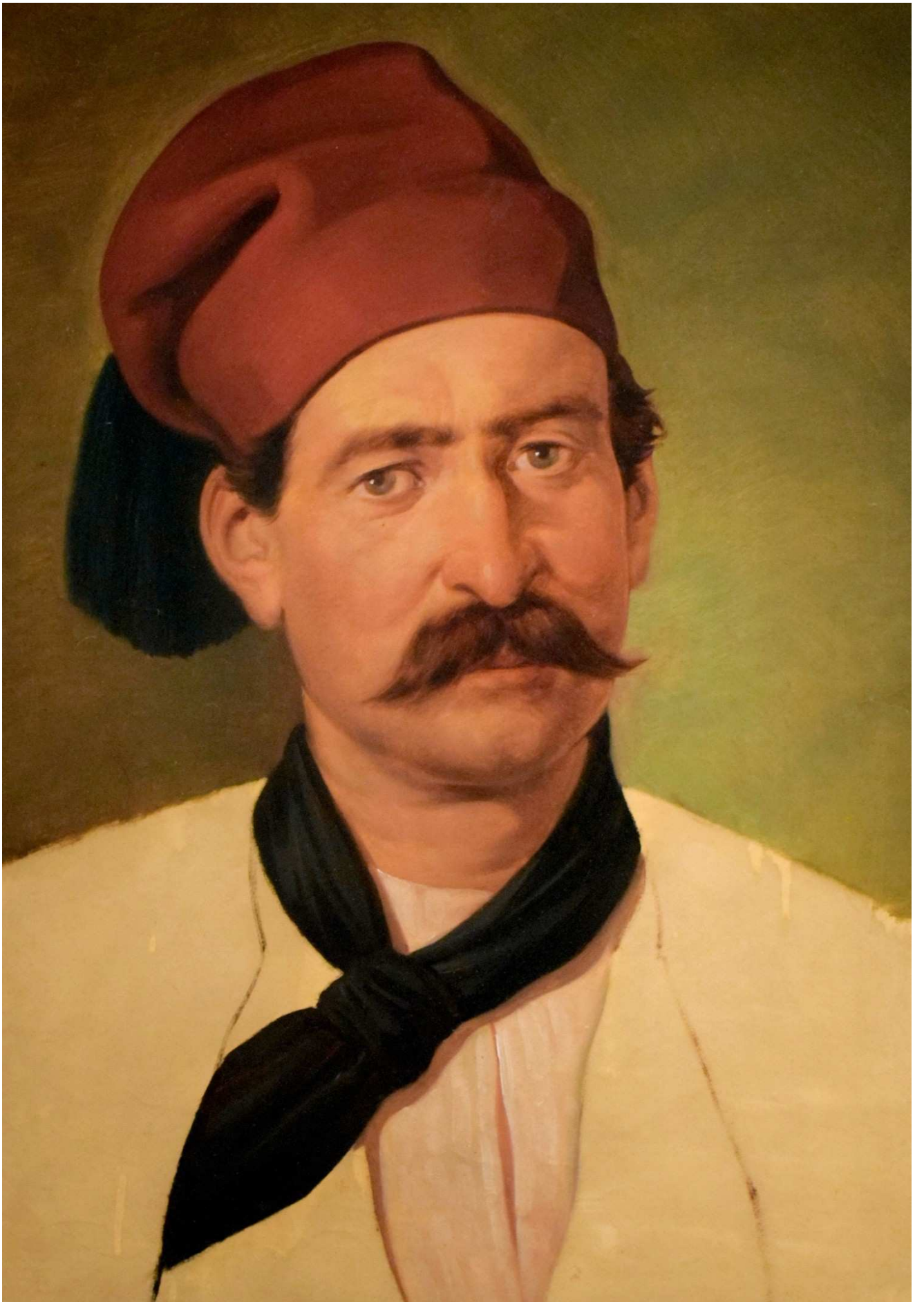
National Gallery and Alexandros Soutzos Museum
Collection of the Euripidis Koutlidis Foundation

Inv. no. 213

© ΔΙΟΝ. ΤΙΟΚΟΙ ©

22. Διονύσιος Τσόκος (1820-1862)

Προσωπογραφία ναυτικού αγωνιστή

Λάδι σε χαρτόνι

Εθνική Πινακοθήκη και Μουσείο Αλεξάνδρου Σούτζου
Συλλογή Ιδρύματος Ευριπίδη Κουτλίδη

Αρ. έργου 911

Dionysios Tsokos (1820-1862)

Portrait of a marine fighter

Oil on cardboard

National Gallery and Alexandros Soutzos Museum
Collection of the Euripidis Koutlidis Foundation

Inv. no. 911

7. Διονύσιος Τσόκος (1820-1862)

Προσωπογραφία Αθανασίου Λιδωρίκη, 1855

Λάδι σε μουσαμά

Εθνική Πινακοθήκη και Μουσείο Αλεξάνδρου Σούτζου
Αρ. έργου 4583

Dionysios Tsokos (1820-1862)

Portrait of Athanasios Lidorikis, 1855

Oil on canvas

National Gallery and Alexandros Soutzos Museum
Inv. no. 4583

Θεόδωρος Βρυζάκης (1819-1878)

Η υποδοχή του Λόρδου Βύρωνα στο Μεσολόγγι, 1861

Λάδι σε μουσαμά

Εθνική Πινακοθήκη και Μουσείο Αλεξάνδρου Σούτζου

Δωρεά Πανεπιστημίου

Αρ. έργου 1298

Theodoros Vryzakis (1819-1878)

The Reception of Lord Byron at Missolonghi, 1861

Oil on canvas

National Gallery and Alexandros Soutzos Museum

Donated by the University

Inv. no 1298

20. N.E. Ζατάμης (β' μισό 19ου αιώνα)

Η εκ Νεοκάστρου Έξοδος του Άρεως

Λάδι σε μουσαμά

Εθνική Πινακοθήκη και Μουσείο Αλεξάνδρου Σούτζου
Αρ. έργου 3333

N.E. Zatamis (second half of the 19th c.)

The exodus of Ares from Neokastron

Oil on canvas

National Gallery and Alexandros Soutzos Museum
Inv. no. 3333

19. Κωνσταντίνος Βολανάκης (1837-1907)

Η έξοδος του Άρεως, [1894]

Λάδι σε μουσαμά

Εθνική Πινακοθήκη και Μουσείο Αλεξάνδρου Σούτζου
Αρ. έργου 1483

Constantinos Volanakis (1837-1907)

The exodus of Ares, [1894]

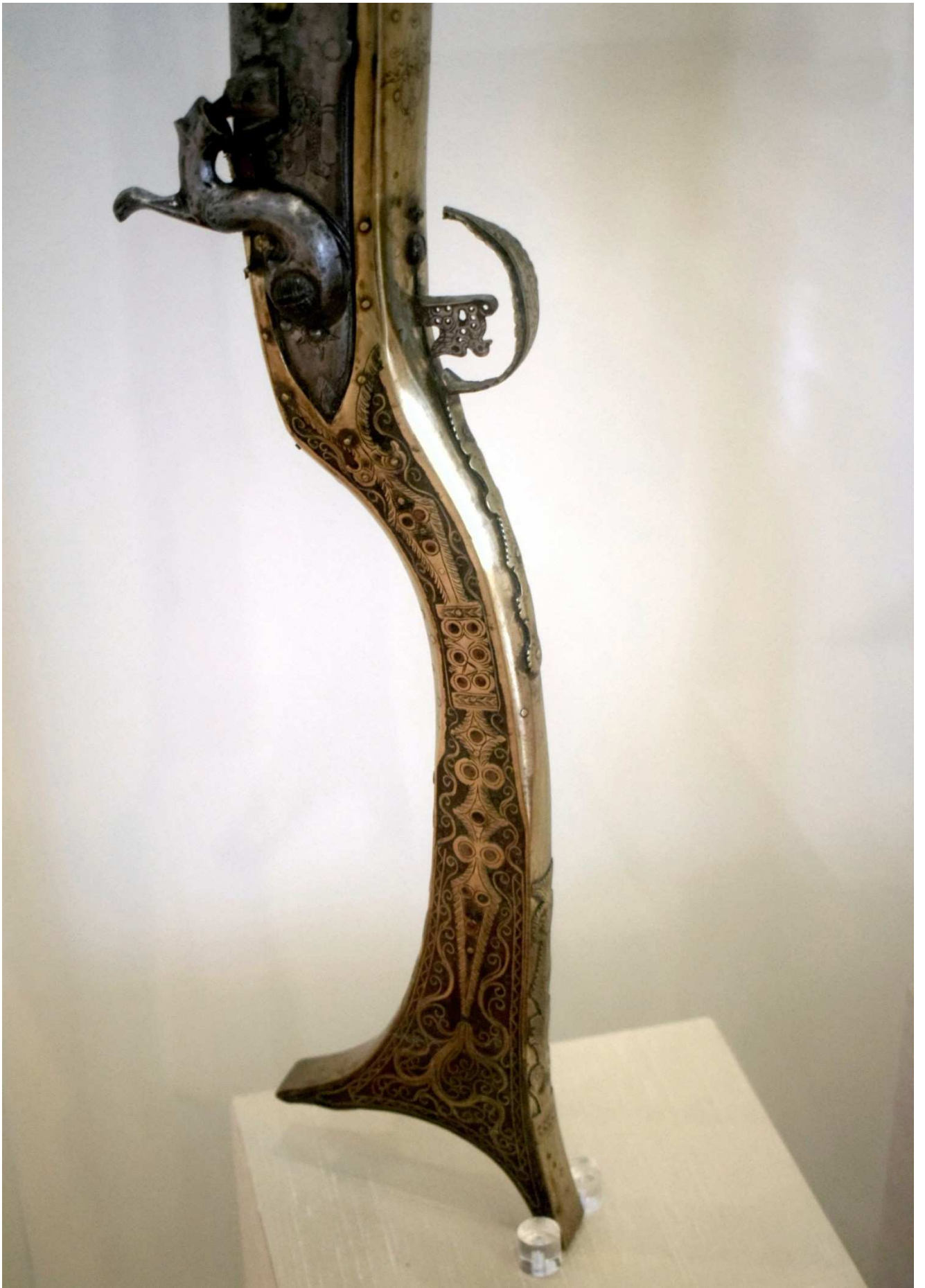
Oil on canvas

National Gallery and Alexandros Soutzos Museum
Inv. no. 1483

Όπλα και εξαρτήματα

Απαραίτητη προϋπόθεση για την αίσια έκβαση του Αγώνα της Ανεξαρτησίας ήταν η στρατιωτική οργάνωση και προετοιμασία των Ελλήνων. Ο εξοπλισμός, η προμήθεια όπλων και ο ανεφοδιασμός ήταν βασικά προβλήματα που έπρεπε να αντιμετωπισθούν από τους αρχηγούς της εξέγερσης του Εικοσιένα όπως και η συνεχής εκπαίδευση, στην οποία προέτρεπαν τους Έλληνες από τη στιγμή που άρχισε η προετοιμασία του Αγώνα ο Ρήγας Φεραίος και η Φιλική Εταιρεία. Καριοφίλια, πιστόλες, σπάθες, γιαταγάνια, τρομπόνια ήταν τα κυριότερα όπλα τα οποία όφειλαν να μάθουν να χειρίζονται όλοι οι Έλληνες. «Όλοι οι Έλληνες είναι στρατιώται, όλοι πρέπει να γυμνάζονται εις τα άρματα και να ρίχνουν εις το σημάδι, όλοι πρέπει να μανθάνουν την τακτικήν ως και αι Ελληνίδες να βαστούν μισράκια (δόρατα) εις το χέρι αν δεν είναι επιτήδιστοι εις το ντουφέκι» επισημαίνει ο Ρήγας Φεραίος στο πόνημά του για τον τρόπο οργάνωσης και διοίκησης των κατοίκων των χωρών που προέτρεπε να εξεγερθούν. Και κατά την ορκωμοσία και την κατήχηση των Φιλικών, ενσταλάζοντας στα νέα μέλη το πολεμικό μένος, αναφερόταν ότι: «Μεταξύ ημών και των τυράννων της πατρίδος μας το πυρ και ο σίδηρος είναι τα μόνα μέσα της διαλλαγής και τίποτε άλλο... το μόνον είδωλον της λατρείας μας είναι ο σίδηρος, που μέσα σ' αυτό το πολύτιμον μέταλλον είναι κρυμμένη η ελευθερία. Μόνον αυτός μεταμορφωμένος εις κοπτερά σχήματα και πυροβόλα πρόκειται να τινάξει τον βαρύ ζυγόν»¹

Δημοτικά τραγούδια, κείμενα των περιηγητών, έργα ζωγραφικής και χαρακτηριστικής μεταφέρουν την εικόνα της αρματοσιάς των Ελλήνων αγωνιστών και προπάντων την άρρηκτη σχέση τους και εξάρτησή τους από αυτά, που πολλές φορές οδηγούσε μέχρι την ταύτιση μαζί τους. Και οι συλλογές όπλων που διαφυλάσσονται ως ιερά κειμήλια πλέον πληροφορούν για την προέλευσή τους, τον χρόνο κατασκευής τους, πολλές φορές και για τον ίδιο τον κάτοχό τους. Άλλοτε λιγότερο και

**60-61.Καριοφίλια ελληνικά εμπροσθογεμή
της εποχής της Ελληνικής Επανάστασης
με ένθετα ορειχάλκινα κοσμήματα**

Εθνική Πινακοθήκη και Μουσείο Αλεξάνδρου Σούτζου
Δωρεά Γιώργου Μ. Οικονομίδη-Μάντως Λ. Οικονομίδη
στη μνήμη Λόντου Μέγα Οικονομίδη
Αρ. έργων 5966, 5967

Τα όπλα ανήκαν στον Αγγελάκη Οικονομόπουλο
(Οικονομίδη) ο οποίος καταγόταν από το
Λειβάρτζι Καλαβρύτων και πολέμησε στον
Αγώνα του 1821, κάτω από τις διαταγές του
Θεόδωρου Κολοκοτρώνη, με τον βαθμό του
χιλιάρχου.

**Greek fore-end loader firelocks
decorated with inlaid jewels from the
period of the Greek War of
Independence**

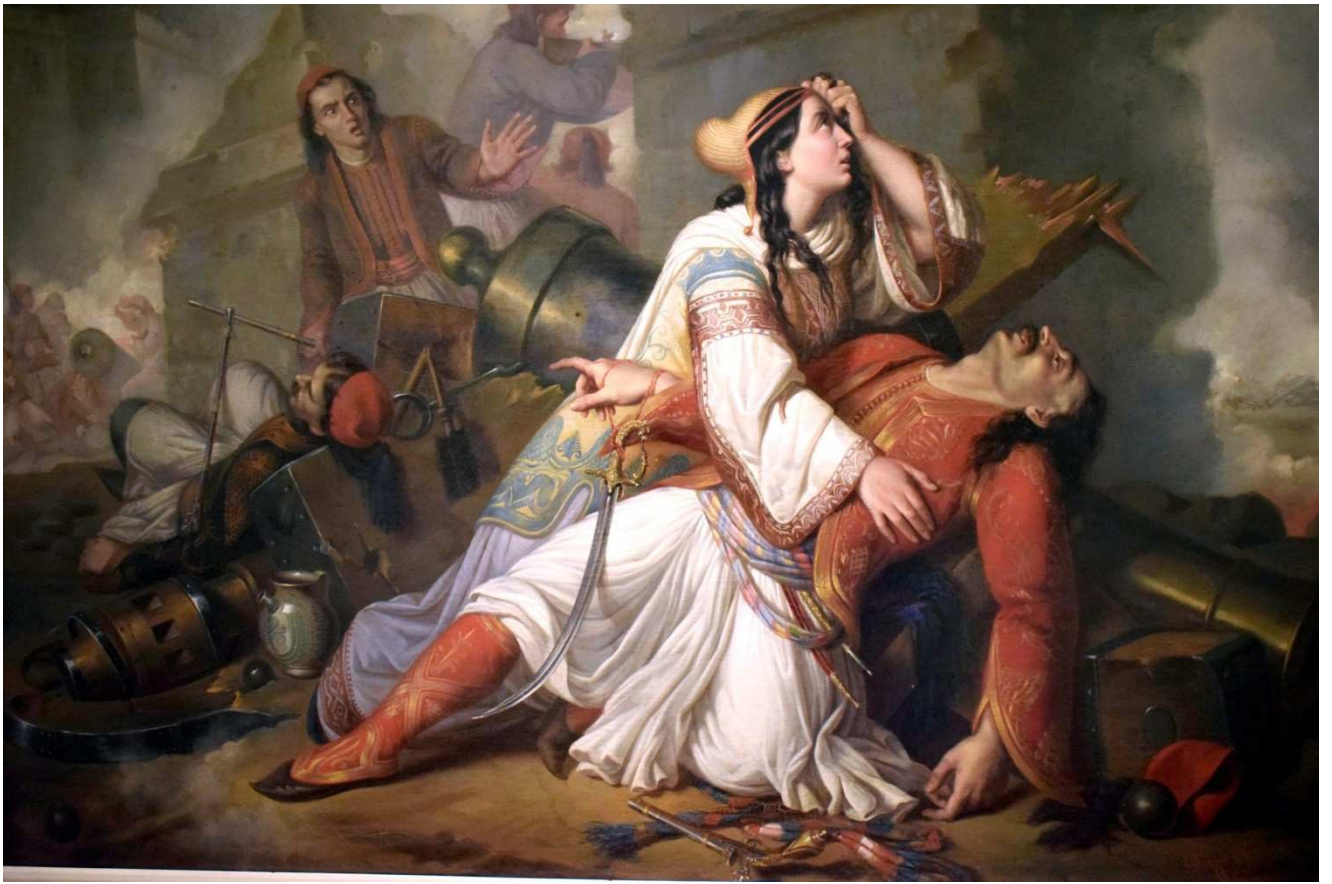
National Gallery and Alexandros Soutzos Museum
Donation of Giorgos M. Oikonomidis and
Manto L. Oikonomidis
In memory of Lontos Megas Oikonomidis
Inv. no. 5966, 5967

These weapons belonged to Aggelakis
Oikonomopoulos (Oikonomidis) who came
from Livartzi, Kalavryta and fought in 1821,
under Theodoros Kolokotronis, as chiliarch.

5. Donato Francesco de Vivo

(εργάστηκε στη Νάπολη στο μέσο του 19ου αιώνα)

**Ο θάνατος του Λάμπρου Τζαβέλα,
πριν το 1855**

Λάδι σε μουσαμά

Εθνική Πινακοθήκη και Μουσείο Αλεξάνδρου Σούτζου
Αρ. έργου 6206

Donato Francesco de Vivo

(worked in Naples in the mid-19th century)

**The death of Lambros Tzavellas,
before 1855**

Oil on canvas

National Gallery and Alexandros Soutzos Museum
Inv. no. 6206

10. Άγνωστος (μέσα 19ου αιώνα)
Κατά πρότυπο του A[chille] D[everia];
(1800-1857)

Σφαγή των Ελλήνων στο Μεσολόγγι

Λάδι σε μουσαμά

Εθνική Πινακοθήκη και Μουσείο Αλεξάνδρου Σούτζου

Συλλογή Ιδρύματος Ευριπίδη Κουτλίδη

Αρ. έργου 1104

Unknown (mid-19th century)
After A[chille] D[everia] ? (1800-1857)

Massacre of the Greeks in Messolongi

Oil on canvas

National Gallery and Alexandros Soutzos Museum

Collection of the Euripidis Koutlidis Foundation

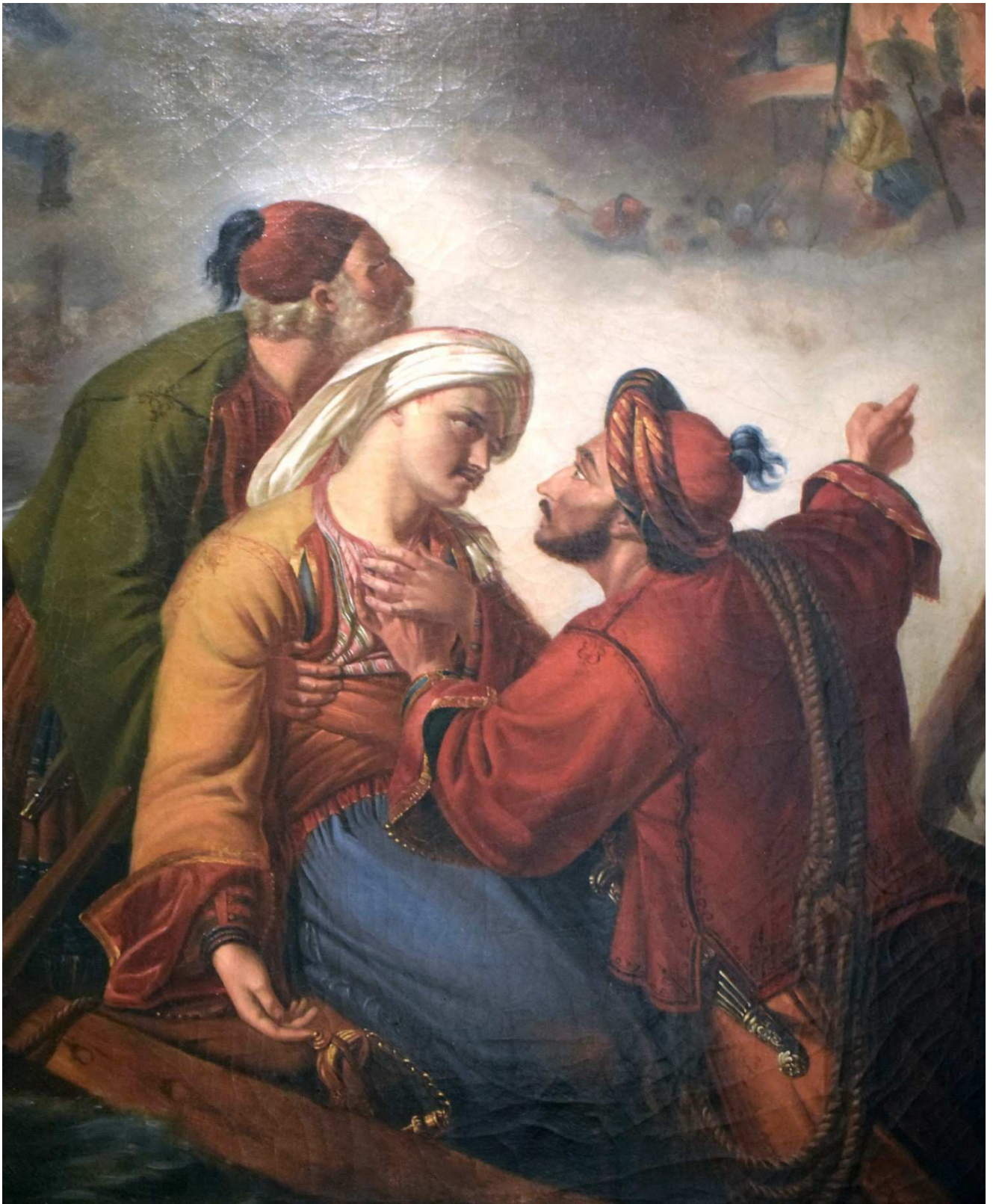
Inv. no. 1104

14. Άγνωστος (μέσα 19ου αιώνα)

**Κατά πρότυπο του Jean-Claude Bonnefond
(1796-1860)**

Μεταφορά τραυματία από τη μάχη

Λάδι σε μουσαμά

**Εθνική Πινακοθήκη και Μουσείο Αλεξάνδρου Σούτζου
Συλλογή Ιδρύματος Ευριπίδη Κουτλίδη**

Αρ. έργου 821

Unknown (mid-19th century)

**After Jean-Claude Bonnefond
(1796-1860)**

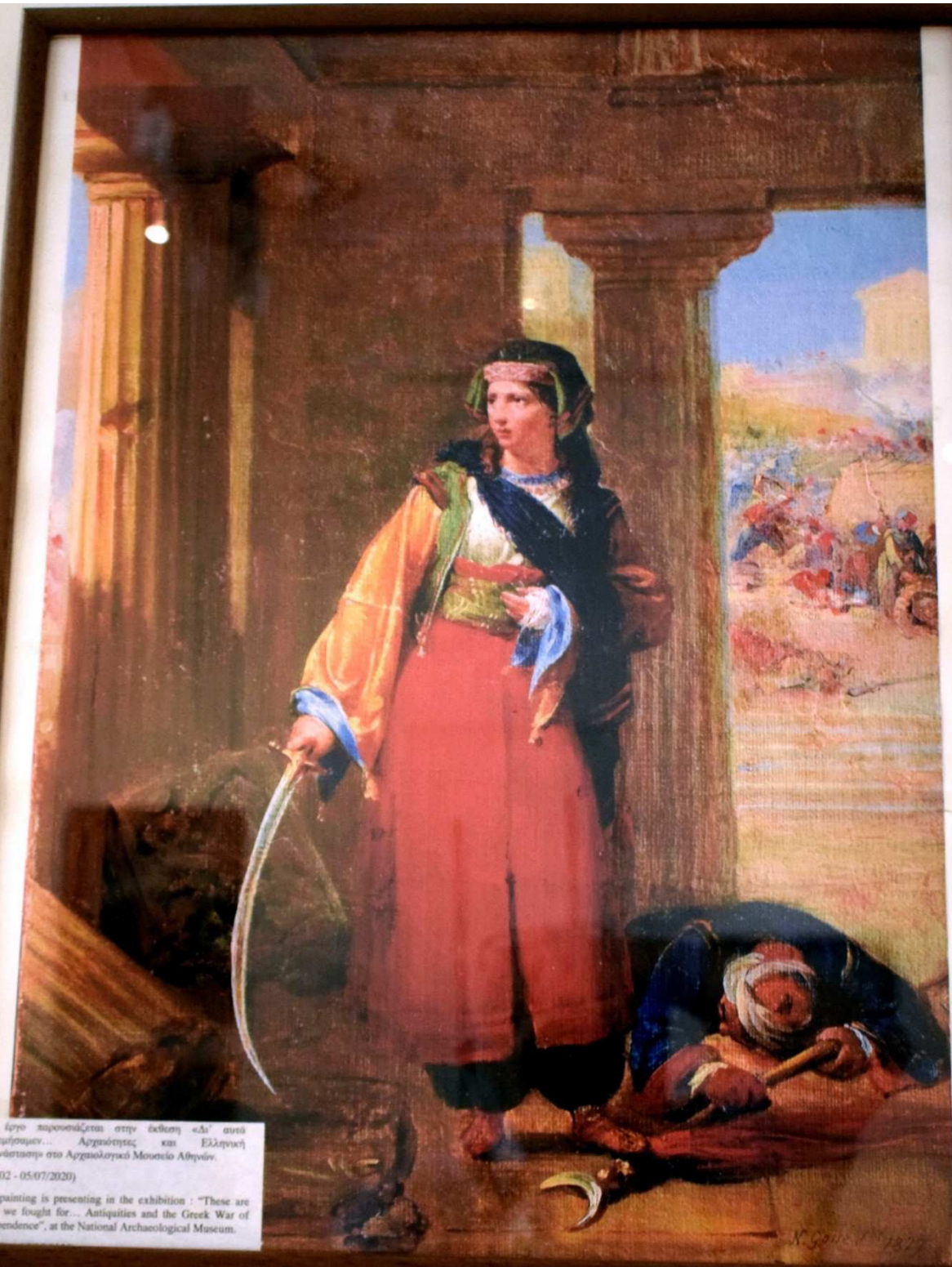
**The transportation of a wounded fighter
from the battle field**

Oil on canvas

**National Gallery and Alexandros Soutzos Museum
Collection of the Euripidis Koutlidis Foundation**

Inv. no. 821

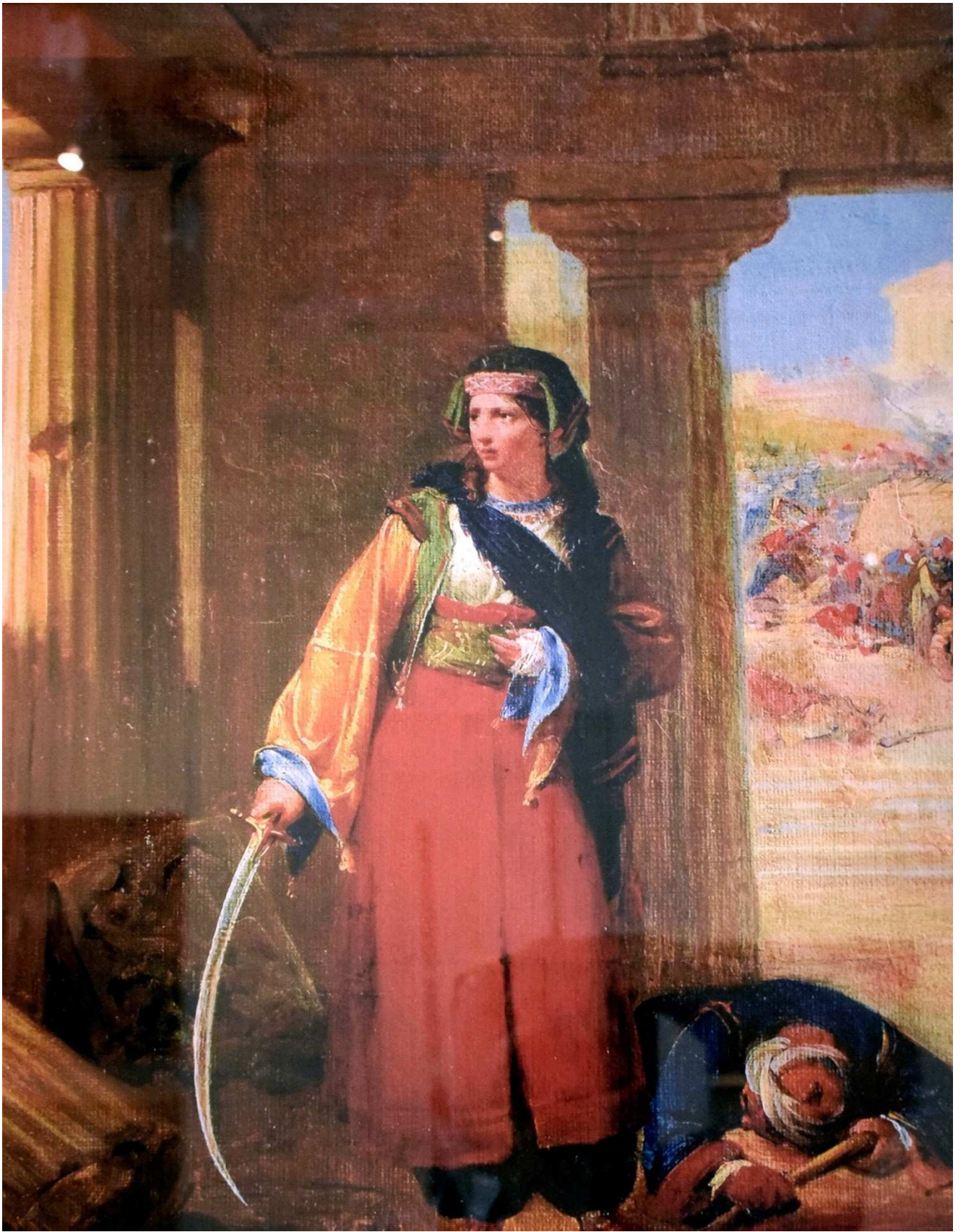

Το έργο παρουσιάζεται στην έκθεση «Δι' αυτά πολεμήσαμεν... Αρχαιοτήτες και Ελληνική Επανάσταση» στο Αρχαιολογικό Μουσείο Αθηνών.

(1202 - 05/07/2020)

The painting is presenting in the exhibition : "These are what we fought for... Antiquities and the Greek War of Independence", at the National Archaeological Museum.

**6. Nicolas Louis François Gosse
(1787-1878)**

Η μάχη της Ακρόπολης, 1827

Λάδι σε μουσαμά

Εθνική Πινακοθήκη και Μουσείο Αλεξάνδρου Σούτζου
Αρ. έργου 6870

**Nicolas Louis François Gosse
(1787-1878)**

The battle of the Acropolis, 1827

Oil on canvas

National Gallery and Alexandros Soutzos Museum
Inv. no. 6870

Ivan Aivasowsky (1817-1900)

Η μονή του Αρκαδίου

Λάδι σε μουσαμά, 197 x 235εκ.
Εθνική Πινακοθήκη και Μουσείο
Αλεξάνδρου Σούτζου
Αρ. έργου Π 656

Ivan Aivasowsky (1817-1900)

The abbey of Arcadio

Oil on canvas, 197 x 235 cm.
National Gallery and Alexandros
Soutzos Museum
Inv.no. Π 656

LES TURCS EMMENANT LES FEMMES ET LES ENFANS GRECS.

6

MARCOS ROTZARIS DANS LE CAMP DES TURCS.

Y

PACHA FAIT PRISONNIER.

β

Le serment du Grec.

□

*Soldat Grec enlevant un Etendart
à son ennemi.*

β

9

3

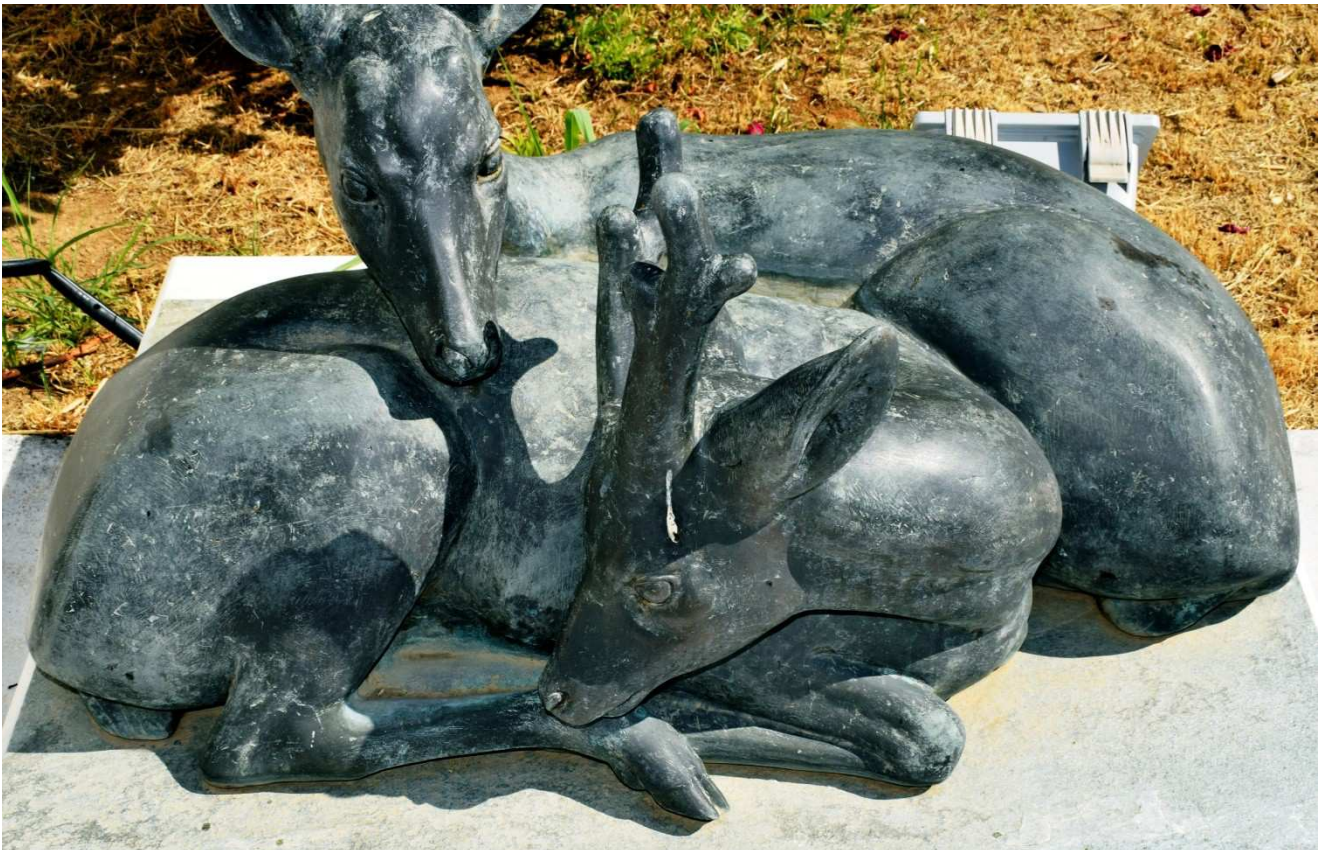

Φρόσω Ευθυμιάδη-Μενεγάκη (1911-1995)

Ζεύγος ζαρκαδιών, π. 1940

μπρούντζος

αρ. έργου 9046

Κληροδότημα της καλλιτέχιδας

Frosso Efthymiadi-Menegaki (1911-1995)

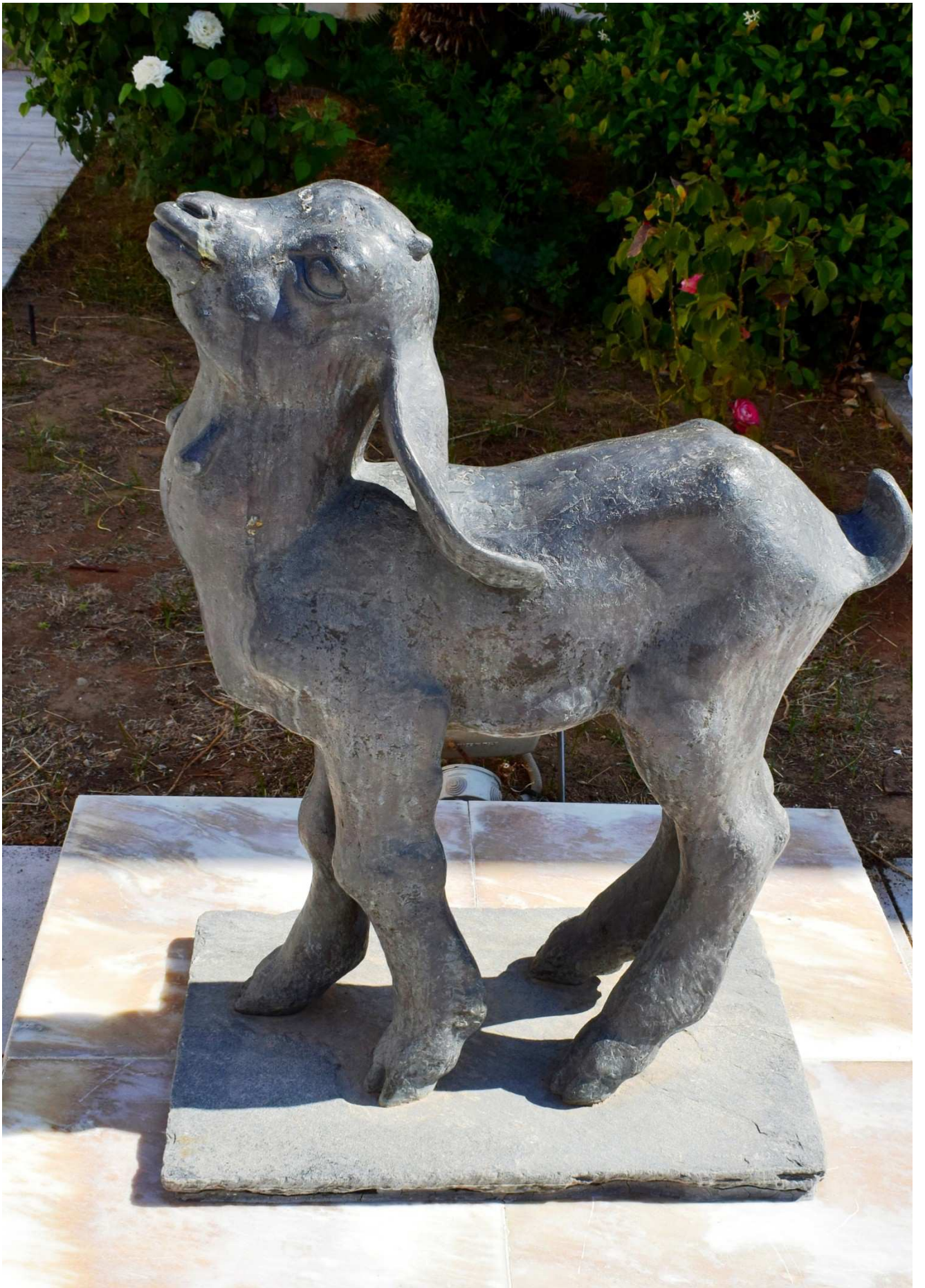
Couple of Roe, c. 1940

bronze

inv. no. 9046

Bequest of the artist

Φρόσω Ευθυμιάδη-Μενεγάκη (1911-1995)

Κατσικάκι, π. 1938

μπρούντζος

αρ. έργου 9044

Κληροδότημα της καλλιτέχνης

Frosso Efthymiadi-Menegaki (1911-1995)

Kid, c. 1938

bronze

inv. no. 9044

Bequest of the artist

Ιωάννης Αβραμίδης (1922)

Το φιλί, 1967

μπρούντζος

αρ. έργου 9285

Δωρεά του καλλιτέχνη

Joannis Avramidis (1922)

The Kiss, 1967

bronze

inv. no. 9285

Gift of the artist

ΕΘΝΙΚΗ ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗ
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΝΑΥΠΛΙΟΥ

ΑΝΑΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΚΑΙ ΔΙΑΡΡΥΘΜΙΣΗ
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΟΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗΣ
ΔΑΠΑΝΑΙΣ

ΚΟΙΝΩΦΕΛΟΥΣ ΙΔΡΥΜΑΤΟΣ ΩΝΑΣΗ

ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ 2001 - ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 2003